

สุโขทัย

amazing
THAILAND

๑๐...น่าเที่ยว

๑๐...น่าเที่ยว

อุทยานประวัติศาสตร์อยุธยา

วัดตระพังทอง

อนุสาวรีย์พ่อขุนรามคำแหงมหาราช

กวยเตี๋ยวลุยฝ้าย

บึงจรัญชานชมอุทยานประวัติศาสตร์

สารบัญ

การเดินทาง	๗
สถานที่ท่องเที่ยว	๘
อำเภอเมืองสุโขทัย	๘
อำเภอศรีมาศ	๑๔
อำเภอทุ่งเสลี่ยม	๑๗
อำเภอบ้านด่านลานหอย	๑๗
อำเภอศรีสขันธ์	๑๗
อำเภอสวรรคโลก	๒๔
กิจกรรมท่องเที่ยว	๒๕
เทศกาลงานประเพณี	๒๖
สินค้าพื้นเมืองและของที่ระลึก	๒๘
ตัวอย่างรายการนำเที่ยว	๓๑
ข้อแนะนำในการท่องเที่ยว	๓๑
แผนที่	๓๔
หมายเลขโทรศัพท์สำคัญ	๓๘
ศูนย์บริการข่าวสารท่องเที่ยว ททท.	๓๙

วัดศรีชุม

สุโขทัย

มรดกโลกล้ำเลิศ กำเนิดลายสือไทย เล่นไฟลอยกระทง ดำรงพุทธศาสนา
งามตาผ้าตีนจก สังคโลกทองโบราณ สักการะแม่ย่าพ่อขุน รุ่งอรุณแห่งความสุข

สุโขทัย เป็นอาณาจักรแรกของชนชาติไทย เมื่อ ๗๐๐ กว่าปีมาแล้ว มาจากคำสองคำคือ “สุข+อุทัย” หมายความว่า “รุ่งอรุณแห่งความสุข” รอยอดีตแห่งความรุ่งเรือง เห็นได้จากอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยและศรีสัชนาลัยซึ่งเป็นที่รู้จักของชาวไทยและชาวต่างชาติ ประวัติสุโขทัยเริ่มขึ้นเมื่อประมาณ พ.ศ. ๑๘๐๐ โดยมี พ่อขุนศรีอินทราทิตย์ เป็นปฐมกษัตริย์ปกครองเมืองสุโขทัย ต่อมาในสมัย พ่อขุนรามคำแหงมหาราช โอรสของพ่อขุนศรีอินทราทิตย์ ได้แผ่อำนาจจักรวรรดิไปกว้างขวางครอบคลุมเขตประเทศไทยเกือบหมด บ้านเมืองเจริญทุกด้าน ทั้งประวัติศาสตร์ ยุทธศาสตร์ กฎหมาย การปกครอง เศรษฐกิจ ศาสนา และวัฒนธรรม ประเพณี โดยเฉพาะในปี พ.ศ. ๑๘๒๖ ทรงประดิษฐ์อักษรไทยขึ้นไว้ในแผ่นศิลามากมาย ศิลาจารึกเหล่านี้เป็นหลักฐานสำคัญทำให้รู้เรื่องเมืองสุโขทัยมากขึ้น นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาสุโขทัยควรเคารพต่อวิญญาณบรรพบุรุษ และท่องเที่ยวชมเมืองมรดกโลก โดยมีจุดมุ่งหมาย เพื่อชื่นชมพร้อมย้อนรอยอดีตในเที่ยวหนึ่งของประวัติศาสตร์ไทยอันยาวนาน

การเดินทาง

รถยนต์ จากกรุงเทพฯ สามารถเดินทางได้ ๒ เส้นทางคือ

๑. จากทางหลวงหมายเลข ๑ ไปจนถึงประมาณ กิโลเมตรที่ ๕๐ บริเวณแยกอำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา แล้วเข้าเส้นทางหลวงหมายเลข ๓๒ ผ่านจังหวัดพระนครศรีอยุธยามุ่งสูนครสวรรค์ แล้วเข้าทางหลวงหมายเลข ๑๑๗ ตรงเข้าจังหวัดพิษณุโลก แล้วใช้ทางหลวงหมายเลข ๑๒ เข้าสู่จังหวัดสุโขทัย รวมระยะทาง ๔๒๗ กิโลเมตร

๒. จากทางหลวงหมายเลข ๑ ผ่านจังหวัดนครสวรรค์ และกำแพงเพชร เข้าสู่ทางหลวงหมายเลข ๑๐๑

ผ่านอำเภอพรานกระต่าย และอำเภอคีรีมาศ เข้าสู่จังหวัดสุโขทัย รวมระยะทาง ๔๔๐ กิโลเมตร

รถโดยสารประจำทาง บริษัท ขนส่ง จำกัด มีบริการรถโดยสารทั้งแบบธรรมดาและปรับอากาศ ออกจากสถานีขนส่งผู้โดยสารกรุงเทพฯ (จตุจักร) ถนนกำแพงเพชร ๒ ทุกวัน ใช้เวลาเดินทางประมาณ ๗ ชั่วโมง สอบถามข้อมูลได้ที่ โทร. ๑๔๙๐ www.transport.co.th

นอกจากนี้ยังมีบริษัทเดินรถเอกชนวิ่งบริการ ได้แก่

- บริษัท วินทัวร์ จำกัด โทร. ๐ ๕๕๖๑ ๑๐๓๔

- บริษัท พิษณุโลกยานยนต์ทัวร์ จำกัด โทร. ๐ ๕๕๖๑ ๔๘๘๖

รถไฟ การรถไฟแห่งประเทศไทย มีขบวนรถด่วนและรถเร็ว ออกจากสถานีรถไฟหัวลำโพงไปลงที่สถานีพิษณุโลกทุกวัน แล้วเดินทางต่อโดยรถประจำทางไปจังหวัดสุโขทัยอีกประมาณ ๕๙ กิโลเมตร สอบถามข้อมูลได้ที่ หน่วยบริการเดินทาง โทร. ๑๖๙๐ www.railway.co.th

เครื่องบิน

- สายการบินบางกอกแอร์เวย์ส มีบริการเส้นทาง กรุงเทพฯ (ท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ) - สุโขทัย สอบถามข้อมูล โทร. ๑๓๓๑, ๐ ๒๒๖๕ ๕๖๓๘, ๐ ๒๒๓๐ ๖๖๙๙, ๐ ๕๕๖๔ ๗๒๒๔ www.bangkokair.com

- สายการบินนกแอร์ มีบริการเส้นทาง กรุงเทพฯ (ท่าอากาศยานดอนเมือง) - พิษณุโลก ทุกวัน สอบถามข้อมูล โทร. ๑๓๑๘ www.nokair.com จากนั้นโดยสารรถประจำทางหรือเช่ารถไปจังหวัดสุโขทัย ระยะทาง ๕๙ กิโลเมตร

- สายการบินแอร์ เอเชีย มีบริการเส้นทาง กรุงเทพฯ (ท่าอากาศยานดอนเมือง) - พิษณุโลก ทุกวัน สอบถามข้อมูล โทร. ๐ ๒๕๑๕ ๙๙๙๙ www.airasia.com จากนั้นโดยสารรถประจำทางหรือเช่ารถไปจังหวัดสุโขทัย ระยะทาง ๕๙ กิโลเมตร

ศาลพระแม่ย่า

ระยะทางจากตัวเมืองไปอำเภอต่าง ๆ

อำเภอองครักษ์	๒๑	กิโลเมตร
อำเภอดำรงวิทยะ	๒๒	กิโลเมตร
อำเภอทุ่งเสลี่ยม	๖๘	กิโลเมตร
อำเภอบ้านด่านลานหอย	๒๘	กิโลเมตร
อำเภอศรีนคร	๕๔	กิโลเมตร
อำเภอศรีสัชนาลัย	๖๗	กิโลเมตร
อำเภอศรีสำโรง	๒๐	กิโลเมตร
อำเภอสวรรคโลก	๓๘	กิโลเมตร

ระยะทางจากจังหวัดสุโขทัยไปจังหวัดใกล้เคียง

กำแพงเพชร	๗๗	กิโลเมตร
ตาก	๗๙	กิโลเมตร
พิษณุโลก	๕๙	กิโลเมตร
แพร่	๑๖๕	กิโลเมตร
ลำปาง	๒๐๗	กิโลเมตร
อุตรดิตถ์	๑๐๐	กิโลเมตร

สถานที่ท่องเที่ยว

อำเภอเมืองสุโขทัย

ศาลพระแม่ย่า ตั้งอยู่ที่ถนนนิกรเกษม เป็นที่ประดิษฐานดวงพระวิญญาณของพ่อขุนรามคำแหงมหาราชและเทวรูปพระแม่ย่า ซึ่งทำด้วยศิลาสลักมีลักษณะแบบเทวรูป พระพักตร์ยาว พระหนุเสียม พระเกตุมาลายาวประดับเครื่องทรงแบบนางพญามีความสูง ๑ เมตร พ่อขุนรามคำแหงมหาราชสร้างเพื่ออุทิศให้กับพระมารดา คือนางเสือง เหตุที่เรียกว่า “พระแม่ย่า” นี้ เพราะพ่อขุนรามคำแหงมหาราชทรงเรียกมารดาว่า “พระแม่” และชาวเมืองสุโขทัยเคารพพ่อขุนรามคำแหงมหาราชเสมอด้วยบิดา จึงเรียกพระมารดาของพระองค์ว่า “พระแม่ย่า” เดิมศาลนี้ประดิษฐานอยู่บนเขาพระแม่ย่า มีเพิงหินเป็นฝาป้องกันแดดและฝน ต่อมาได้อัญเชิญมาประดิษฐานที่เมืองใหม่ โดยสร้างศาลขึ้นที่หน้าศาลากลางจังหวัด และมีการจัดงานเฉลิมฉลองพระแม่ย่าปลายเดือนกุมภาพันธ์ของทุกปี

วัดไทยชุมพล ตั้งอยู่ที่ถนนจรดวิถีถ่อง ตำบลธานี ตรงข้ามเทศบาลเมือง ภายในพระอุโบสถเป็นที่ประดิษฐานหลวงพ่อดำ บริเวณใกล้เคียงมีวิหารที่ประดิษฐานหลวงพ่อพระงาม ภายในยังมีจิตรกรรมฝาผนังทั้งงดงามอีกด้วย

พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติรามคำแหง ตั้งอยู่ทางด้านหน้าของอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย เป็นที่รวบรวมและจัดแสดงโบราณวัตถุที่ได้จากการขุดค้นทางโบราณคดี แบ่งส่วนการ展出ไว้เป็น ๓ ส่วน คือ

๑. **อาคารลายสือไท ๗๐๐ ปี** เป็นอาคารใหม่ที่ตั้งอยู่ทางด้านหน้าทางเข้าอาคารใหญ่ เป็นที่จัดแสดงประวัติความเป็นมาการก่อตั้งพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติรามคำแหง ข้อมูลจังหวัดสุโขทัย ผังอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย และห้องประชุมลายสือไท

๒. **อาคารพิพิธภัณฑ์** แบ่งออกเป็น ๒ ชั้น
  - ชั้นล่าง จัดแสดงศิลปโบราณวัตถุที่ได้จากการสำรวจ ขุดค้น ขุดแต่ง และบูรณะแหล่งโบราณคดีสุโขทัย ศรีสขันธ์ กำแพงเพชร และจังหวัดใกล้เคียง เช่น พระพุทธรูปสำริด ศิลาจารึกหลักที่ ๑ (จำลอง) เทวรูป และปูนปั้นต่าง ๆ
  - ชั้นบน จัดแสดงพระพุทธรูปในสมัยต่าง ๆ พระเครื่องพระธาตุที่ได้จากการขุดแต่งโบราณสถาน เครื่องอาวุธสังคโลกยุคต่าง ๆ และระบบชลประทานในสมัยสุโขทัย เป็นต้น

๓. **พิพิธภัณฑ์กลางแจ้ง** อยู่ด้านนอกโดยรอบอาคารใหญ่ เป็นที่จัดแสดงศิลปวัตถุต่าง ๆ อาทิ แผ่นจารึกหลักรูปทรงอาคารไทย เต่าทุเรียงจำลอง และเสมาธรรมจักรศิลา เป็นต้น

พิพิธภัณฑ์ฯ เปิดให้เข้าชมทุกวัน เวลา ๐๙.๐๐-๑๖.๐๐ น. ค่าเข้าชม ชาวไทย ๓๐ บาท ชาวต่างชาติ ๑๕๐ บาท ในกรณีที่ประสงค์จะเข้าชมเป็นหมู่คณะ ควรติดต่อล่วงหน้า ที่พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ

รามคำแหง ถนนจรดวิถีถ่อง ตำบลเมืองเก่า อำเภอเมือง จังหวัดสุโขทัย ๖๕๒๑๐ โทร. ๐ ๕๕๖๖๙ ๗๓๖๗, ๐ ๕๕ ๖๓ ๓๐๒๕

อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย (เมืองเก่าสุโขทัย) ตั้งอยู่ที่ตำบลเมืองเก่า อำเภอเมือง จังหวัดสุโขทัย ห่างจากตัวเมืองสุโขทัยประมาณ ๑๒ กิโลเมตร อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยได้รับการยกย่องจากองค์การยูเนสโก UNESCO เป็น “มรดกโลก” เมื่อเดือนธันวาคม ๒๕๓๔

*สถานที่น่าสนใจในอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย
โบราณสถานภายในกำแพงเมือง*

พระบรมราชานุสาวรีย์พ่อขุนรามคำแหงมหาราช สร้างขึ้นเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๑๘ ตั้งอยู่ริมถนนจรดวิถีถ่อง ทางทิศเหนือของวัดมหาธาตุ เป็นพระบรมรูปหล่อด้วยโลหะทองเหลืองผสมทองแดงรมดำ ขนาด ๒ เท่าขององค์จริง สูง ๓ เมตร ประทับนั่งห้อยพระบาท บนแท่นมณฑปศิลาบาตร พระหัตถ์ขวาถือคัมภีร์ พระหัตถ์ซ้ายอยู่ในท่าทรงสั่งสอนประชาชน แท่นด้านซ้ายมีพานวางพระขรรค์ไว้ข้าง ๆ ลักษณะพระพักตร์เหมือนอย่างพระพุทธรูปสมัยสุโขทัย ตอนต้น ที่ถ่ายทอดความรู้สึกว่าพ่อขุนรามคำแหงมหาราชมีน้ำพระทัยเมตตากรุณา ยุติธรรม มีความเด็ดขาดในการปกครองแบบพ่อปกครองลูก ที่ด้านข้างมีภาพแผ่นจำหลักจารึกเหตุการณ์เกี่ยวกับพระราชกรณียกิจของพระองค์ตามที่อ้างถึงในจารึกสุโขทัย

กำแพงเมืองสุโขทัย อยู่ที่ตำบลเมืองเก่า ปรากฏหลักฐานในศิลาจารึก เรียกว่า ตรีบูร มีแผนผังเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า กว้าง ๑,๓๐๐ เมตร ยาว ๑,๘๐๐ เมตร กำแพงชั้นในเป็นศิลาแลง ก่อบนคันดิน กำแพง ๒ ชั้นนอกเป็นคูน้าสลับกับคันดิน นอกจากทำหน้าที่ป้องกันข้าศึกแล้ว คูน้ายังใช้ระบายน้ำไม่ให้ไหลท่วมเมืองอีกด้วย

วัดมหาธาตุ

ระหว่างกึ่งกลางแต่ละด้านมีประตูเมืองและป้อมหน้าประตู

วัดมหาธาตุ เป็นวัดสำคัญของกรุงสุโขทัย มีพระเจดีย์มหาธาตุเป็นเจดีย์ประธาน ลักษณะทรงดอกบัวตูมหรือทรงพุ่มข้าวบิณฑ์ ศิลปะแบบสุโขทัยแท้ รายรอบด้วยปราสาทศิลาแลง ๘ องค์ บนฐานเดียวกัน ตั้งอยู่ทั้ง ๔ ทิศ และเจดีย์ทรงปราสาทก่อด้วยอิฐ ที่ได้รับอิทธิพลมาจากล้านนา จากการสำรวจพบว่า บริเวณวัดมหาธาตุมีเจดีย์แบบต่างๆ มากถึง ๒๐๐ องค์ วิหาร ๑๐ แห่ง ซุ้มพระ (มณฑป) ๘ ซุ้ม พระอุโบสถ ๑ แห่ง ตรีเพิง ๔ แห่ง ด้านตะวันออกบนเจดีย์ประธานมีวิหารขนาดใหญ่ก่อด้วยศิลาแลง มีแท่นซึ่งเคยเป็นที่ประดิษฐานพระพุทธรูปสำริดที่ใหญ่ที่สุดในประเทศไทย คือ พระศรีศากยมุนี ปัจจุบันประดิษฐานอยู่ที่วัดสุทัศน์ฯ กรุงเทพมหานคร

ที่ด้านเหนือ และด้านใต้ของเจดีย์มหาธาตุ มีพระพุทธรูปยืนภายในซุ้ม คือ พระอัฐารส

วัดชนะสงคราม ตั้งอยู่ทางด้านเหนือของวัดมหาธาตุ ใกล้กับหลักเมือง เดิมเรียกว่า วัดราชบูรณะ มีเจดีย์ประธานทรงระฆังกลมขนาดใหญ่ บริเวณใกล้เคียงยังมีวิหาร โบสถ์ และเจดีย์ราย

เนินปราสาทพระร่วง ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกติดกับวัดมหาธาตุ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงสันนิษฐานว่าบริเวณนี้ เคยเป็นฐานปราสาทพระราชวังของกษัตริย์เมืองสุโขทัย กรมศิลปากร ได้ขุดแต่งบูรณะ เมื่อ พ.ศ. ๒๕๒๖ พบฐานอาคารแบบฐานบัวคว่ำและบัวหงาย มีลักษณะเป็นฐานสูงรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า ขนาด ๒๗.๕๐ x ๕๑.๕๐ เมตร มีบันไดที่ด้านหน้าและด้านหลัง

วัดตระพังเงิน (คำว่า “ตระพัง” หมายถึง สระน้ำ หรือหนองน้ำ) ตั้งอยู่บริเวณขอบตระพังเงินด้านทิศตะวันตกของวัดมหาธาตุ ห่างจากวัดมหาธาตุ ๓๐๐ เมตร โบราณสถานที่นี่ไม่มีกำแพงแก้ว ประกอบด้วยเจดีย์ทรงพุ่มข้าวบิณฑ์หรือทรงดอกบัวตูม เป็นประธาน ที่เรือนธาตุทั้งสี่ด้านประดิษฐาน พระพุทธรูปยืนและพระพุทธรูปปางลีลา มีวิหารประกอบอยู่ด้านหน้าและทางด้านตะวันออกของเจดีย์ ลักษณะเป็นเกาะมีโบสถ์ตั้งอยู่กลางน้ำ

วัดสระศรี ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือของวัดมหาธาตุ อยู่บนเกาะกลางน้ำขนาดใหญ่ ชื่อว่า “ตระพังตระกวน” ภายในวัดประกอบด้วยเจดีย์ประธานทรงลังกา ด้านหน้าวิหารประดิษฐาน พระพุทธรูปปูนปั้นปางมารวิชัย มีเจดีย์ขนาดเล็ก ศิลปะศรีวิชัยผสมลังกา มีซุ้มพระพุทธรูป ๔ ทิศ ด้านหน้าเกาะกลางน้ำขนาดย่อมเป็นที่ตั้งของพระอุโบสถขนาดเล็ก วัดแห่งนี้ได้ชื่อว่าเป็นจุดที่มีทัศนียภาพที่สวยงาม

วัดศรีสวย ตั้งอยู่ห่างจากวัดมหาธาตุทางทิศใต้ ประมาณ ๓๕๐ เมตร มีโบราณสถานที่สำคัญอยู่ในกำแพงแก้วประกอบด้วย ปราสาทศิลปะลพบุรี ๓ องค์ ลักษณะของปราสาทค่อนข้างเพรียว ตั้งอยู่บนฐานเตี้ย ๆ ลวดลายปูนปั้นบางส่วนเหมือนลายบนเครื่องถ้วยจีน สมัยราชวงศ์หวน เดิมพบทับหลังสลักเป็นรูปนารายณ์บรรทมสินธุ์ ชิ้นส่วนของเทวรูปและศิลาตั้งค์ซึ่งแสดงให้เห็นว่าเคยเป็นเทวสถานในศาสนาฮินดูมาก่อน แล้วแปลงเป็นวัดในพุทธศาสนาโดยต่อเติมวิหารขึ้นที่ด้านหน้า

ศาลาตามาแดง มีลักษณะเป็นโบราณสถานตามแบบศิลปะเขมรก่อด้วยศิลาแลง สมัยนครวัด (พ.ศ. ๑๖๕๐-๑๗๐๐) ต่อมากรมศิลปากรได้ดำเนินการขุดแต่งและบูรณะได้พบชิ้นส่วนเทวรูปและเทวสตรีประดับด้วยเครื่องตกแต่ง ปัจจุบันจัดแสดง

วัดตระพังเงิน

อยู่ที่พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติรามคำแหง โบราณสถานนอกกำแพงเมืองด้านเหนือ ศูนย์บริการนักท่องเที่ยวอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย เป็นอาคารทรงไทยสถาปัตยกรรมแบบสุโขทัย อยู่หน้าวัดพระพายหลวง ภายในอาคารเป็นศูนย์ให้ข้อมูลและอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวที่มาชมอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย รวมทั้งจัดแสดงแบบจำลองโบราณสถานต่าง ๆ ในเขตเมืองเก่าสุโขทัย นักท่องเที่ยวควรเริ่มต้นชมอุทยานฯ จากจุดนี้เพื่อจะได้เห็นภาพกรุงสุโขทัยในอดีต

วัดพระพายหลวง เป็นโบราณสถานขนาดใหญ่ มีความสำคัญรองจากวัดมหาธาตุ ผังวัดเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า มีคูน้ำล้อมรอบ ๓ ชั้น คูชั้นนอกเรียกว่า คูแม่โจน วัดพระพายหลวงเป็นศูนย์กลางของชุมชน มีโบราณสถานที่สำคัญ คือ พระปราสาท

วัดศรีชุม

๓ องค์ เป็นปรางค์ประธาน ก่อด้วยศิลาแลง ศิลปะเขมรแบบบายน สมัยพระเจ้าชัยวรมันที่ ๗ ด้านหน้าของวัดเป็นอาคารประดิษฐานพระพุทธรูปปูนปั้น ๔ อิริยาบถ คือ นั่ง นอน ยืน และเดิน **แหล่งโบราณคดีเครื่องปั้นดินเผาสุโขทัย (เตาทุเรียง)** อยู่ใกล้วัดพระพายหลวง บริเวณแนวคูเมืองเก่าที่เรียกว่า “แม่โจน” เป็นเตาเผาด้วยขามสมัยสุโขทัย มีอายุราวพุทธศตวรรษที่ ๑๘ พบเตาโดยรอบ ๔๔ เตา ซึ่งส่วนใหญ่อยู่บริเวณคันคูแม่น้ำโจนด้านทิศเหนือ ๓๗ เตา ด้านทิศใต้ข้างกำแพงเมือง ๔ เตา และด้านทิศตะวันออก ๓ เตา เตาเผาเครื่องสังคโลกมีลักษณะคล้ายประทุนเกวียน ขนาดกว้าง ๑.๕๐-๒.๐๐ เมตร ยาว ๔.๕ เมตร เครื่องปั้นดินเผาที่พบบริเวณนี้ส่วนใหญ่เป็นถ้วยชาม มีขนาดใหญ่หนา น้ำยากลิือบ ขุ่น สีเทาแกมเหลือง มีลายเขียนสีดำ ส่วนใหญ่ทำเป็นรูปดอกไม้ ปลา และจักร

วัดศรีชุม ตั้งอยู่ห่างจากวัดพระพายหลวงไปทางทิศตะวันตก ๘๐๐ เมตร เป็นวัดที่ประดิษฐานพระอจนะเป็นพระพุทธรูปปูนปั้นปางมารวิชัยขนาดใหญ่ หน้าตักกว้าง ๑๑.๓๐ เมตร ลักษณะของวิหารสร้างเป็นรูปสี่เหลี่ยมลักษณะคล้ายมณฑป แต่หลังคาพังทลายลงมากแล้ว เหลือเพียงผนังทั้งสี่ด้าน ผนังแต่ละด้านก่ออิฐถือปูนอย่างแน่นหนา ผนังทางด้านใต้มีช่องให้คนเข้าไปภายในและเดินขึ้นไปตามทางบันไดแคบ ๆ ถึงผนังด้านข้างขององค์พระอจนะ หรือสามารถขึ้นไปถึงสันผนังด้านบนได้ภายในช่องกำแพงตามฝาผนังมีภาพเขียนเก่าแก่แต่เลอะเลือนเกือบหมด ภาพเขียนนี้มีอายุเกือบ ๗๐๐ ปี นอกจากนี้แล้วบนเพดานช่องบันไดยังมีแผ่นหินชนวนขนาดใหญ่แกะสลักลวดลายเรื่องชาดกต่าง ๆ จำนวนทั้งหมด ๕๐ ภาพ เมื่อเดินตามช่องทางบันไดขึ้นไปจะไผ่ล้นหลังคาวิหารมองเห็นทิวทัศน์

วัดชนะสงคราม

อันงดงามของเมืองเก่าสุโขทัยได้โดยรอบ (ปัจจุบันไม่เปิดให้นักท่องเที่ยวขึ้นไปด้านบน)

เหตุที่วิหารวัดศรีชุมมีความเร้นลับซ่อนอย่างนี้ หากพิจารณากันอย่างลึกซึ้งแล้วจะพบว่า พระมหากษัตริย์ในราชวงศ์พระร่วงทรงพระปรีชาสามารถในด้านการปลูกปลูกโอบล้อมวิหารหลาย เนื่องจากผนังด้านข้างขององค์พระมีช่องเล็ก ๆ ถ้าใครแอบเข้าไปทางอุโมงค์แล้วไปโผล่ที่ช่องนี้ และพูดออกมาดัง ๆ ผู้ที่อยู่ภายในวิหารจะต้องนึกว่าพระจะพูดได้ และเสียงพูดนั้นจะกังวานน่าเกรงขาม เพราะวิหารนี้ไม่มีหน้าต่าง แต่เดิมคงมีหลังคาเป็นรูปโค้งคล้ายโดมโบราณสถานนอกกำแพงเมืองด้านตะวันตก

วัดช้างรอบ อยู่ห่างจากประตูอ้อมไปทางทิศตะวันตก ประมาณ ๒.๔ กิโลเมตร มีโบราณสถานที่สำคัญคือ เจดีย์ทรงกลมแบบลังกา ฐานสี่เหลี่ยมจัตุรัสมีช้างโผล่ครึ่งตัว จำนวน ๒๔ เชือก พระอุโบสถอยู่ด้านหน้า

เจดีย์ประธาน และมีเจดีย์ราย ๕ องค์ ล้อมรอบเจดีย์ประธาน และโบสถ์

วัดสะพานหิน วัดนี้ตั้งอยู่บนเนินเขา สูงประมาณ ๒๐๐ เมตร บริเวณทางเดินขึ้นปูลาดด้วยหินชนวน จากดินเขาขึ้นไปเป็นระยะทาง ๓๐๐ เมตร สิ่งสำคัญภายในวัดคือ พระอัญญาส พระพุทธรูปยืนขนาดใหญ่ปางประทานอภัย สูง ๑๒.๕๐ เมตร

เขื่อนศรีนครินทร์ หรือ ทำนบพระร่วง ตั้งอยู่บริเวณเมืองเก่า เป็นคันดินกั้นระหว่างเขาพระบาทใหญ่ และเขากิวอายุมา สร้างขึ้นเพื่อกักน้ำและชักน้ำไปตามคลองสุก้าแก่งเมืองไหลเข้าสระตระพังเงินตระพังทอง เพื่อนำไปใช้ในเมืองและพระราชวังในสมัยสุโขทัย ปัจจุบันกรมชลประทานได้บูรณะและซ่อมแซมขึ้นใหม่ สำหรับแหล่งต้นน้ำในอดีตเรียกว่า โสก (หมายถึง ลำธาร) ที่สำคัญได้แก่ โสกพระร่วงลงพระขรรค์ โสกพระร่วงลับพระขรรค์

โศภพมาผ่นหอก และโศภขมพู่ (รัชกาลที่ ๖ เคยเสด็จ
ประพาสในเที่ยวเมืองพระร่วง) ซึ่งเป็นแหล่งต้นน้ำ
ที่ไหลมาจากเขาประทักษิ์

โบราณสถานนอกกำแพงเมืองด้านใต้

วัดเชตุพน มีมณฑปสร้างด้วยหินชนวน เป็นที่
ประดิษฐานพระพุทธรูปสี่อริยาบท คือ นั่ง นอน ยืน
เดิน สิ่งที่น่าสนใจในวัด คือ กำแพงแก้วที่ล้อมรอบ
มณฑปจัตุรมุข สร้างจากหินชนวนขนาดใหญ่
และหนา โดยมีการสกัดและบากหินเพื่อทำเป็นกรอบ
ซี่กรงเลียนแบบเครื่องไม้ นอกจากนี้ยังพบศิลาจารึก
หลักที่ ๕๘ จารึกในปี พ. ศ. ๒๐๕๗ กล่าวถึงเจ้าธรรม
รังสีสร้างพระพุทธรูปในวัดนี้

วัดเจดีย์สี่ห้อง ตั้งอยู่ด้านตะวันออกของวัดเชตุพน
ประมาณ ๑๐๐ เมตร สิ่งที่น่าสนใจ คือ ที่ฐานเจดีย์
ประธานมีภาพปูนปั้นประดับโดยรอบปั้นเป็นรูปบุรุษ
และสตรีสวมอาภรณ์และเครื่องประดับ ในมือถือ
ภาชนะ มีพรรณพฤกษากวักโผล่พันออกมาแสดงถึง
ความอุดมสมบูรณ์ นอกจากนี้มีปูนปั้นรูปช้างและ
สิงห์ประดับรูปบุคคล องค์เจดีย์ประธานเป็นทรงระฆัง
กลมที่ได้รับการบูรณะ ส่วนยอดเจดีย์ได้หักพังลง

โบราณสถานนอกกำแพงเมืองด้านตะวันออก

วัดช้างล้อม เป็นโบราณสถานที่สำคัญ มีเจดีย์ทรงกลม
แบบลังกาเป็นประธานของวัด รอบฐานเจดีย์
ประดับด้วยปูนปั้นเป็นรูปช้างโผล่ครึ่งตัว ด้านหน้า
มีฐานวิหารก่อด้วยอิฐ และยังมีฐานกำแพงแก้ว
ก่อด้วยอิฐล้อมรอบ

วัดตระพังทองหลาง อยู่ริมถนนจรดวิถีถ่อง หากเดินทาง
มาจากจังหวัดสุโขทัย วัดตระพังทองหลางอยู่ซ้ายมือ
ศิลปกรรมที่สำคัญคือ มณฑปรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส
ก่อด้วยอิฐ ผนังด้านนอกประดิษฐานพระพุทธรูป
ปูนปั้นตอนพระพุทธรูปเจ้าเสด็จลงจากดาวดึงส์
ประทานเทศนาโปรดพระพุทธรูปคากับกษัตริย์
ศากยราช และตอนเสด็จโปรดนางพิมพา นับเป็น

ศิลปกรรมชิ้นเอกของสุโขทัย

อัตราค่าเข้าชม ชาวไทย ๒๐ บาท ชาวต่างชาติ
๑๐๐ บาท ศูนย์บริการนักท่องเที่ยวจัดบริการ
รถรางนำชมรอบอุทยานฯ ค่าบริการชาวไทย ๓๐ บาท
ชาวต่างชาติ ๖๐ บาท นอกจากนี้ที่บริเวณทางเข้า
อุทยานฯ มีบริการให้เช่ารถจักรยานอีกด้วย อุทยานฯ
เปิดทุกวัน เวลา ๐๖.๓๐ น.-๑๙.๐๐ น. (ปิดจำหน่าย
บัตรเวลา ๑๘.๐๐ น.)

กรณีเข้าชมเป็นหมู่คณะ และต้องการวิทยากรนำชม
กรุณาติดต่อศูนย์บริการข้อมูลนักท่องเที่ยว อุทยาน
ประวัติศาสตร์สุโขทัย โทร. ๐ ๕๕๖๙ ๗๕๒๗,
๐ ๕๕๖๙ ๗๒๔๑, ๐ ๕๕๖๙ ๗๓๑๐

การเดินทาง ซึ่งรถประจำทางหรือรถท่องเที่ยว (คอกหมู)
ที่สถานีขนส่งสุโขทัยหรือจากท่ารถในตัวเมืองสุโขทัย
ห่างจากสะพานข้ามแม่น้ำยมประมาณ ๒๐๐ เมตร
มีรถสองแถวสายเมืองเก่าสุโขทัย เวลา ๐๖.๐๐ น.-
๑๘.๐๐ น.

อำเภอคีรีมาศ

อุทยานแห่งชาติรามคำแหง (เขาหลวง) ครอบคลุม
พื้นที่อำเภอเมืองสุโขทัย อำเภอบ้านด่านลานหอย
และอำเภอคีรีมาศ มีพื้นที่ประมาณ ๒๑๓,๒๑๕ ไร่
เป็นอุทยานแห่งชาติที่มีหลักฐานทางประวัติศาสตร์
ในสมัยสุโขทัยพร้อมกับพื้นที่ป่าทางธรรมชาติ
มีชื่อว่า “เขาหลวง” ต่อมาทางกรมอุทยานแห่งชาติฯ
ได้เข้ามาดำเนินการสงวนพื้นที่แห่งนี้ไว้เพื่อประกาศ
ให้เป็นอุทยานแห่งชาติจึงได้ตั้งชื่อใหม่ว่า
“รามคำแหง” ซึ่งเป็นพระนามของ “พ่อขุนรามคำแหง
มหาราช” เพราะชื่อเดิมนั้น (เขาหลวง) ซ้ำกับ
“ป่าเขาหลวง” ของอุทยานแห่งชาติเขาหลวง
ที่จังหวัดนครศรีธรรมราช อุทยานแห่งชาติรามคำแหง
มียอดเขาหลวง ต้นสัก ตะเคียน เต็ง รัง พืชสมุนไพร

วัดสวนแก้วสุทโฆทาลัย

ข้อมูล : ททท. สำนักงานสุโขทัย
กองข่าวสารท่องเที่ยว (โทร. ๐ ๒๒๕๐ ๕๕๐๐ ต่อ ๒๑๔๑-๕)
ออกแบบและจัดพิมพ์ : กองวางแผนและผลิตสื่อ ฝ่ายบริการการตลาด
ข้อมูลรายละเอียดที่ระบุในเอกสารนี้อาจมีการเปลี่ยนแปลงได้
ลิขสิทธิ์ของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย
มกราคม ๒๕๖๔
ห้ามจำหน่าย

 1672
เพื่อนร่วมทาง

บริการ ๒๔ ชั่วโมง
อีเมล : info@tat.or.th
www.tourismthailand.org